

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
1 JUNA 1934

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj školi, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

GOD. V
BROJ 23

Osvećenje Hrama Slave u Skoplju

Osvećenju prisustvuje Nj. Vel. Kralj i najviši predstavnici naroda — Dužna pošta izginulim borcima za slobodu i ujedinjenje

Govor Nj. Vel. Kralja

Ratnička kosturnica što su je danas osveštali najviši predstavnici svete crkve uz tople molitve svih nas, upotpunjuje onu seriju zadužbina i spomenika, koja svedoči o našem vekovnom postojanju na ovim stranama, kao i o našoj ljubavi i poštovanju našem za ove naše zemlje. U sjajan venac veličanstvenih hramova, kojima su naši stari carevi i kraljevi beležili svoju vladavinu, eva stupa i ovaj tihi Dom Gospodnji, skroman po izgledu, ali golem po značenju, kojime se beleži kraj jedne vekovne epohe stradanja pod tuđinom. Duh svetoga Save, tradicija Kraljevića Marka i mučeništvo Kosovskih junaka davali su snagu našem narodu kroz čitave vekove potištenosti i bespravnosti, da se održi živ i dostojan na ovim drevnim zemljama velikoga Nemanje i Dušana Silnoga.

Čuvajući svoje srpsko ime i svoju srpsku zemlju naš narod je i pod krvavim ranama na svome narodnom telu nosio u srcu svom stare narodne vladare, a u duši gajio nadu, strpljivu i vernu, da će njihovo vreme opet doći. I Bog se smilovao, sloboda je sinula napaćenima.

Prvo 1912, a zatim konačno 1918 Južna Srbija je doživela oslobođenje i vaskrs. Oni istorijski i svetli dani, puni uzvišenoga uzbuđenja i nesavršene lepote još su nam svima u sećanju Oslobođeno Skoplje, u koje sam 1912 ušao kao komandant prve armije, to je slika, koja se nikada ne zaboravlja — a Skoplje još jednom, ali na svagda preoteto od neprijatelja, u kojem sam posle solunske ofenzive ušao 1918 kao vrhovni komandant, značilo je nerazdruživo povezivanje Morave i Vardara.

Ti svećani trenuci, koji se događaju jedanput u vekovima i s kojima se mogu meriti samo oni dičnog carskog krunisanja Dušana Silnoga, obavljenoga ovde pre ne punih šest stoleća, nalagali su nama svima, da ne zaboravimo svete žrtve, što padose za slobodu ovih krajeva. Ispunjenje te dužnosti prema žrtvama danas je dobilo svoj vidan i pobožan izraz: Njima je podignut dostojan spomenik, koji se pretvara u crkvenu i nacionalnu svetinju. Kuća mrtvih i Hram Boga živoga, izraz zahvalnosti i znamenje slave, ovaj spomenik govoriće sam duboko, koliko je skupa i dragocena sloboda i s koliko patnja i jada iskupiše mnogobrojna pokolenja od Kosova do Kajmakčalana i

— sa žrtvama u sebi pohranjenima, on će biti simbol one nevidljive spone, koja za večna vremena spaja Nemanjičku Srbiju sa Srbijom Karadorđevića i celom Jugoslavijom.

Kultura srca jednoga naroda naročito se očituje na njegovim grobištima. Poštovanje pokojnika bilo je već odavno merilo te kulture. I naš se je narod već od svog postanka pa do dana današnjega prigibao pred humcima zemlje u kojima su počivale kosti njegovih preda. Osobito je poštovanje gojio prema izginulim borcima, koji padose za krst časni i slobodu zlatnu. Brojne zadužbine, koje su rasejane uzduž i popreko naše krvlju natopljene zemlje, živi su svedoci plemenitosti, poštovanja i duboke zahvalnosti našega naroda prema svim onima koji su životima svojim iskusili večni ideal našeg ujedinjenog naroda — slobodu i ujedinjenje. To duboko poštovanje i pročišćena zahvalnost našega naroda došla je do svog spontanog i vidnog dokaza i u nedelju dne 27 maja osvećenjem Hrama Slave u Skoplju. U ovom Hramu Slavu, u ovoj velikoj kosturnici ponajboljih sinova našeg naroda, našlo je svoj zasluženi mir 3200 boraca. Ovaj dostojni spomenik treba da služi i poznijim polenjima kao znak pregalaštva i herojstva onih koji padose za slobodu i spas otadžbine.

Njegovo Veličanstvo Kralj, koji u svakoj prilici oseća sa Svojim narodom i koji je Sam rame uz rame sa svojim junacima branio domovinu od tuđeg osvajanja i nadiranja u našu zemlju, lično je došao da prisustvuje ovoj žalobnoj svečanosti i da se pokloni nenama svojih izginulih junaka. Govor Nj. Vel. Kralja, koji odiše tolikom toplinom, tolikom ljubavlju i zahvalnošću izginulim ratnicima, a koji je bio često prekidani burnim odobravanjem i poklicima Nj. Vel. Kralju i na koncu popraćen živim i dugotrajnim poklicima, donosimo na čelu ovog članka. U govorima Nj. Sv. Patrijarha, komandanta III armije arm. generala Nedića, predsednika skopljske općine i ostalih provejavnja ona istinska zahvalnost i duboka pošta koju je čitav naš narod izustio na njihova usta.

Naš narod ponovno je dokazao da zna pravilno da ceni žrtve koje su date na oltar narodne slobode i narodnog ujedinjenja.

Školska omladina i Sokolstvo

Pitanje naraštaja

Već duže vremena posmatram, kao sokolski vaspitač, rad naše školske omladine u našoj organizaciji i moram da konstatujem da naši napori — da omladinu zadržimo u našim redovima — nisu najuspešniji. Omladina prolazi kroz sokolane, ali se malo u njoj zadržava.

Velika navala omladine u naše redove većinom biva iz I razreda srednjih škola u kategoriji dece, pa onda iz III i IV razreda u kategoriji naraštaja. Taj broj nešto opada u IV razredu zbog male mature. Tu nastaje u školi jedno generalno odabiranje tako, da u višim razredima imamo veoma malen broj daka — pa i naraštajaca. Šta biva s onim učenicima — naraštajcima koji su pali, koji su napustili dalje školovanje? Odlaze za razne zanate, trgovinu, ili u druge stručne škole. Iz naših redova nestaju. Međutim naša bi dužnost bila da to sprečimo, da vodimo i dalju brigu o toj našoj omladini. Kod tih naraštajaca u životu nastaje jedan preokret, u tom momentu većinom rešavaju sami dalju svoju sudbinu. Sada bi trebali mi da im pomognemo dobrim bratskim savetima, da vide da se i o njima vodi briga. Ovo bi se izvršilo na taj način što bi naraštajci otišli u društvo ili uprava društva sazvala sastanak svih tih naraštajaca na kome bi sastanku brat vodnik, starešina, načelnik ili prosvetar progovorilo par reči, raspitivajući se za svakog posebno, što je odlučio da radi, gde će i šta će dalje da otpočne? Na taj ćemo način zadržati to naraštajce i dalje u našim redovima, oni će postati još bolji, a među njima će se razvijati i pravi i dobri Sokoli, vežbači — prednjaci.

Sada je baš vreme da se to učini. Završila su se predavanja u IV razredu srednjih škola.

Naraštajci koji su u višim razredima gimnazija većinom rade do kraja, zadržavaju se u sokolanama sve do mature. Jedan mali broj privremeno napušta vežbaonice zbog velike mature. Posle mature većinu naraštajaca više ne vidimo u našim redovima. Za nas nestaju za sva vremena. Stupaju u javan život, okupljaju se u razne druge organizacije, pa čak podležu i uticaju razornih i defetističkih načela i rada.

Čudna je to pojava, ali istinita. Sokolstvo ih vaspitava za vreme njihovog školovanja u srednjoj školi — ali više fizički a manje demokratski nacionalno. I oni sami rade vežbu nego slušaju nagovore i predavanja.

Ovo zlo treba popraviti. Treba omladinu vezati za našu organizaciju za ceo život. Ta naša omladina kasnije imaće da pruzme vodstvo celog naroda. Na njoj leži budućnost naša.

Rad bi bio sledeći: S onim naraštajcima (ili članovima — ako su preko 18 god.) koji neće na univerzitet postúpilo bi se kao i s naraštajcima IV razr., samo što bi to izvršila uprava društva.

Najvažnije pitanje je kako ćemo s onima koji odlaze na univerzitet, koji napuštaju našu sredinu. Veoma je mali broj koji ostaje u društvu. Dolazeći u drugu sredinu većinom napuštaju Sokolstvo. Tu leži težina celoga problema.

Predlog je ovaj, da li je dobar, pokazaće se u praksi.

Univerziteti postoje u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, a fakulteti u Skoplju i Subotici. Sva naša društva imala bi da pošalju spisak onih naraštajaca ili članova koji nastavljaju studije i to župama: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Skoplje i društvu Subotica. Prethodno bi uprave društva održale sastanke, raspitivajući se gde će ko da studira, na kraju bi se oprostili zahvalivši se svima na dotadanjem radu i uputili bi ih na župe — odn. društvo.

Češkoslovački i naši Sokoli

obzirom na međunarodne utakmice u Mađarskoj

Beograd, 29 maja. Zastupnici Češkoslovenske obec sokolske konferirali su s predstavnicima Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije 27 o. m. u Beogradu o pitanju sudelovanja sokolskih organizacija na međunarodnim gimnastičkim utakmicama u Budimpešti. Posle dugog debatiranja i svestranog razmatranja svih okolnosti, konferencija je jednoglasno usvojila stanovište, da jugoslovenski Sokoli ne mogu ići u Mađarsku dok pitanje spora pokrenutog od strane Mađarske protiv Jugoslavije ne bude rešeno u Društvu naroda u Zenevi, i prema tome ne mogu ni sa

svojom vrstom, ni inače sa svojim predstavnicima da sudeluju ni na utakmicama, ni na sednicama Međunarodne gimnastičke federacije, koje se održavaju krajem maja i početkom juna o. g. u Budimpešti. Predstavnik Češkoslovenske obec sokolske izjavljuju, da se u pitanju spora pokrenutog od strane Mađarske protiv Jugoslovena u Zenevi potpuno solidarišu s jugoslovenskim Sokolima, i da će zbog situacije stvorene gornjim sporom njihova vrsta sudelovati samu na međunarodnim utakmicama, suzdržavajući se od svih priredaba, koje bi bile u direktnoj vezi s istima.

Brat T. G. Masarik

izabran po četvrti put predsednikom Češkoslovačke

U četvrtak dne 24 maja bio je u istorijskoj obnovljenoj Vladislavskoj sali po četvrti put izabran za predsednika države s ogromnom većinom od 327 od ukupnih 418 glasova dosadašnji predsednik brat dr. Toma Masarik. — Dan izbora bio je od samog naroda spontano izabran kao narodni praznik ne samo u Pragu, već po svim češkoslovačkim gradovima. U većim naseljima narod je taj značajniji dan pro-

slavio raznim nacionalnim manifestacijama u kojima su saradivale skoro sve političke stranke i različita društva a u mnogim krajevima i narodne manjine, osobito Nemci, koji su skoro svi glasali kod izbora za Masarika.

Prag je bio sav iskićen cvećem i barjacima, po ulicama nepregledne mase naroda, a postrojen je bio i čitav praški garnizon pojačan s pukovima iz okoline Praga. U samoj velikoj

Naše takmičarske vrste koje su imale da nastupe na međunarodnim gimnastičkim takmičenjima u Budimpešti

priređuju dne 2 juna o. g. u Beogradu sokolsku akademiju

Muška vrsta: S leva na desno: Derganc Stane, voda vrste, Pristov, Janko, Zupančić Neli, Vilić Marko, Vadnov Jože, Primožič Jože, Grilc Konrad, Forte Miro, Znidarić Ivo, Vukičević Petar, Buđa Juraj, Ivančević Ivan

Zenska vrsta: S leva na desno: Krajinović Zrnka, Smrdu Ljubica, Trajković Miroslava, Novokmet Ivka, Sket Milena, Vidović Dragica, Rajković Olga

